בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

בפני כב' השופטת הלית סילש

תובע	**אילן שדה** באמצעות ב"כ עורך דין רון לוינטל
	נגד
נתבעים	**1.צבי גלברד** באמצעות ב"כ עורך דין רועי שעיה
	2.יואב יצחק
	3.עיתונות זהב בע"מ
	נתבעים 2-3 באמצעות ב"כ עורך דין יורם מושקט ואח'

פסק דין

לפני תביעה במסגרתה עותר התובע כי בית המשפט יורה לנתבעים לפצותו בגין נזקים נגרמו לו עקב הפרת הוראות חוק איסור לשון הרע התשכ"ה 1965 (להלן: "**חוק איסור לשון הרע**") על ידי הנתבעים.

בכתב התביעה טען התובע כי ביום 24.1.11, פורסם מאמר באתר הנתבעת 3 "מחלקה ראשונה-News One", וזאת בהסכמת הנתבע 2 כמי שהינו מנהלה ובעליה של הנתבעת 3.
במאמר, פרי עטו של התובע, ותחת הכותרת "שקרי שואה", הובאו והובעו דעותיו של התובע ביחס לאירועים היסטוריים ואנשים שונים אשר נטלו בהם חלק והמתייחסים, בין היתר, לתקופת השואה (להלן: "**המאמר**").

לטענת התובע, במסגרת התגובות למאמר אשר פורסמו למאמר באתר הנתבעים 2-3, נמצאו בין היתר, תגובותיו של הנתבע 1, כאשר יש לראות באותן תגובות כפרסום העומד בניגוד להוראות חוק איסור לשון הרע.
התובע פנה לנתבעים 2-3 ודרש הסרת תגובותיו של הנתבע 1, כמו גם תגובות פוגעניות של גורמים אנונימיים נוספים, אך נתקל בסירוב.

הנתבע 1 טען כי מאמרו של התובע כלל נתונים שאין בהם אמת ומאידך יש בהם כדי פגיעה קשה בציבור בכלל ובמשפחתו של הנתבע 1 בפרט. מכאן, כי לשיטת הנתבע עומדת לו הגנת "אמת דיברתי" בהתאם להוראות חוק איסור לשון הרע.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

לשיטתו של הנתבע 1 מטרת ההליך הינה ניסיון לשימוש לרעה בהליכי בית המשפט לצורך הפחדת הנתבע, וממילא עסקינן בתביעה שעניינה רדיפה והתנכלות של התובע כלפי הנתבע, שעה שלא הוגשה תביעה דומה כנגד צדדים שלישיים אחרים, אשר פרסמו אף הם תגובות ביחס למאמר.
הוסיף הנתבע 1 וטען כי בעלי הדין הרלוונטיים בהליך זה הינם הנתבעים 2-3, וכי עומדות לו הגנות נוספות מכוח הוראות חוק איסור לשון הרע.
במסגרת כתב הגנתם של הנתבעים 2-3 נטען כי לתובע נתנה "במה" להבעת דעותיו, תוך שהתובע יודע כי תוכנו של המאמר, יכול ויגרור תגובות קשות.
לשיטת הנתבעים מקום בו עסקינן במי שהינו מפרסם מאמרים ומחצין דעותיו בציבור, יש לראותו כאיש ציבור, על כל המשתמע מכך בהיבט הוראותיו של חוק איסור לשון לרע וכן כי הוראות חוק יסוד: חופש חביטוי, מקימות הגנה בפני תביעתו של התובע, במקרה דנן.
עוד טענו הנתבעים להגנות שונות מכוח הוראות חוק איסור לשון הרע.

לאחר שעיינתי בכתבי הטענות, בתצהירי הצדדים, במסמכים שצורפו על ידם לתיק בית המשפט, עדויותיהם והסיכומים שהוגשו לתיק, באתי לכלל מסקנה כי דין התביעה להתקבל באופן חלקי, בעניינו של הנתבע 1 ולהידחות בעניינם של הנתבעים 2-3. טעמיי להלן.

בבואו של בית המשפט לפסוק בסוגיית לשון הרע, הוא נדרש לבחינתן של שלוש שאלות:
האם מהווים מעשי הנתבע משום "פרסום ולשון הרע";
ככל שהתשובה לשאלה הראשונה הינה חיובית, נדרש בית המשפט לשאלה השנייה -האם חוסה אותו פרסום המהווה לשון הרע, תחת איזה מן ההגנות אשר נקבעו בהוראותיו של חוק איסור לשון הרע;
ככל שהתשובה לשאלה השנייה הינה שלילית, יש להידרש לסוגיה השלישית- זו שעניינה הנזק ושיעורו.

בתיק זה אין חולק כי מתקיים היסוד הראשון של פרסום שעה שמדובר בתגובות למאמר אשר הופיעו באתר האינטרנט של הנתבעים 2-3.

היסוד השני הינו יסוד "לשון הרע".
במסגרת כתב התביעה ביקש התובע להפנות למספר ביטויים בהם עשה לטענתו הנתבע 1 שימוש בתגובותיו לרבות:
"השקרים חזדוניים של אותו פסאודו-אינטלקטואל אילן שדה, מאמרו של אילן שדה חרג מהשיח התקין והוא רצוף בשקרים ובעלילות דם, ראו איזו חוצפה ועזות מצח גילה אותו אילן שדה שכתב..., אדם אכול שנאה עצמית, אותו אילן שדה רוכב על הגל של המחאה על מצוקתם של אחרוני ניצולי השואה, חם בוודאי לא היו נביאי שקר כמו אילן שדה, רוב דברי אילן שדה הם שקרים זדוניים הוא רוכב על גל המחאה או הביקורת הלגיטימית לכשעצמה, אך יש לו כוונות אחרות בניגוד

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

למה שאת תושבת, הכותב הדוקטור שייך לכנופיה של פסאודו אינטלקטואליים שקרנים, זדוניים, שעושים "עליהום" על הציונות, פרופי סהרורי, פורפי מטורף, שייך לעדת מטורפים שכל תאוותם הוא להרוס את המדינה, פרופי הזוי, מפיץ עלילות מרושעות ומטורפות, גם לי מותר לטעון נגדך שאתה מעליל עלילות דם שקריות, אתה איש רע שטופס טרמפ על הטרנד הפוסט ציוני".

יודגש כי עסקינן במספר פרסומים בתגובה למאמרו של התובע, אשר פורסמו על פני תקופה של כ-שמונה ימים.

הגדרת לשון הרע בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, מחייבת שהדברים שפורסמו יהיו בעלי משמעות חמורה בעיני הקורא הסביר, עד כי ישימו את התובע למטרה לשנאה, לבוז או ללעג, או כדי לבזותו.

אני מוצאת כי בהתייחס לחלק מהפרסומים אשר נמנו לעיל, תוך הפעלת המבחן האובייקטיבי של אותו "הקורא הסביר", יש לייחס לחלקם משמעות חמורה כמשמעות מונח זה בפסיקתו של כבי בית המשפט העליון. (בעניין זה ראה ע"א 809/89 **משעור נ' תביבי**, פ"ד מז(1) 7).

בייחוס כוונות זדון לתובע, רצון להפצת עלילות דם מרושעות, וכיוצא באלה, יכול ויהא כדי לשים את התובע ללעג , מטרה לשנאה או בוז.
מאידך, חלק אחר, גם אם אינו נות בהכרח לשומע, אינו מגיע כדי "פרסום לשון הרע" כמשמעות מונח זה בהוראות החוק. לדוגמא בעניין זה יש לראות ייחוס חוצפה ועזות מצח לתובע , ראייתו כמי ש"טופס טרמפ" וכיוצא באלה.

אציין כי חלק מהביטויים בהם עשה הנתבע 1 שימוש, הם אלו שניתן לראות בהם אפילו כגידופים. ואולם, אלו כשלעצמם, אינם מהווים, בהכרח, "לשון הרע" כמשמעות מונח זה בהוראות החוק.

במסגרת ע"א 534/65 **דיאב נ' דיאב** פ"ד כ(2) 271, קבע כבי בית המשפט העליון כי יכול ויהא בדבר גידופים כדי הוצאת לשון הרע, כמשמעותו של מונח זה בחוק. פסיקה מאוחרת תזרה על הוראה זו, כאשר דומה כי כל מקרה נבחן לגופו, ובמסגרת שיקולין של בית המשפט, נבחנים נתונים שונים הנוגעים למקום בו נאמרו הגידופים, תוכנם, היקפם, טון הקול, ההקשר בו נאמרו הדברים, תרומתו של הנפגע לאירוע והאם נאמרו בלהט הרוחות. למעשה היה עלי לבחון האם "הקהל" אשר קרא את המאמר והתגובות יראה בהתבטאויותיו של הנתבע 1 כהוצאת לשון הרע.
כך לדוגמא איני סבורה כי ייחוס המונח "פרופי מטורף" לתובע, היה מביא קורא סביר להסיק כי אכן עסקינן במי שהינו בעל בעיה קלינית נפשית.

יש לאבחן בין עצם היות התבטאות זו או אחרת סרת טעם, לבין מקרים בהם יש בדברים הנאמרים כדי הקמת הצדקה לפסיקתו של פיצוי מכוח הוראות חוק איסור לשון הרע.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

משמצאתי כי יש מקום לראות בחלק מהפרסומים כדי "לשון הרע", היה עלי להוסיף ולבחון האם מתקיימות במקרה דנן הוראות פרק ג' לחוק איסור לשון הרע, דהיינו האם יש להכיר בפרסומים כ-"פרסומים מותרים", החוסים תחת הגנות והקלות שנקבעו על ידי המחוקק באותו פרק.

בנקודה זו ובעניין זה, יש גם לאבחן בין הנתבעים לבין עצמם, שעה שאין טענות ההגנה של הנתבע 1 ואלו של הנתבעים 2-3 חופפות באופן מלא, וממילא תפקידם בתהליך הפרסום שונה.
מערך היחסים שבין התובע לנתבע 1, ובין התובע לנתבעים 2-3 הוא שונה, ותפקידו של כל אחד מהם בתהליך הפרסום הינו שונה גם בהיבט העובדתי.

<u>טענות ההגנה של הנתבע 1</u>

במסגרת סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, נקבע כי תעמוד לנתבע הגנה טובה בפני התביעה, ככל שהפרסום היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי.

מקום בו הפרסומים נשוא התביעה הינם תגובות למאמר אותו פרסם התובע, והללו כללו התייחסות ל"אמיתות" תוכנו של המאמר, מצאנו שני הצדדים לשוב ולהתייחס ל-"אמיתותו" של המאמר, ובהמשך וכפועל יוצא שאלת היות איזה מתגובות הנתבע 1 למאמר, אמת.

בנוסף, היה עלי להוסיף ולהכריע בתביעתו של התובע, תוך מתן הדעת לאבחנה אותה ביקש התובע בעצמו לעשות בכתב תביעתו, וזאת בין פרסומיו של הנתבע 1 ככל שיש באלו התייחסות <u>למאמר גופו</u>, לבין הפרסומים הנוגעים <u>לכותב המאמר-התובע, באופן אישי</u>.
(בעניין זה ראה לדוגמא עמוד 2 שורות 32-25 לפרוטוקול הדיון).
טענות ההגנה של הנתבע 1 נבחנו, בין היתר, תוך מתן הדעת לאותה אבחנה של התובע.

לטענת הנתבע, אין ולא היה אמת בנתונים שפורסמו על ידי התובע במסגרת המאמר, בהיבט ההיסטורי העובדתי, ועל כן פרסומיו ביחס לכך כמו גם ביחס לתובע כמי שפרסם את המאמר, חוסים תחת הוראות סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע.
מאידך, טען התובע כי הנתונים שפורסמו על ידו כבר מצאו ביטוים בפרסומים קודמים והם לקוחים מתוך ספרות אליה נחשף התובע לרבות זו של היסטוריונים, אוטוביוגרפיות וחוקרים שונים.
בנוסף, ואף ללא קשר למאמר לגופו, טען התובע כי אין כל אמת בפרסומיו של הנתבע ככל שאלו מתייחסים אליו באופן אישי.

לא מצאתי ואיני סבורה כי יש מקום או כי ניתן כלל, בהתבסס על כלל הראיות שהוצגו בפני, להכריע בסוגיות או במחלוקות ההיסטוריות כפי שביקשו הצדדים (בהתייחס לתוכנו של המאמר), וממילא

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

ספק בעיני באם היה באלו כדי לשנות ממסקנותיי לעניין ההכרעה בסכסוך שבפני (כפי שיפורט להלן).

הוכח בפני כי התובע והנתבע 1 גם יחד אינם היסטוריונים, ואינם בעלי השכלה מתאימה בתחום ההיסטוריה לצורך הכרה, במי מהם, כ"מומחה" כמשמעות מונח זה בהוראות הדין.
לא מצאתי כי היותו של התחום ההיסטורי, מקור לעניין או תחביב, הופך מי מבעלי הדין למומחה.
(בעניין זה ראה לדוגמא, עמוד 13 שורות 14-11, ועמוד 42 שורה 4 לפרוטוקול הדיון)
התובע והנתבע 1 ביקשו, כל אחד מהם, להיסמך על ספרות מקצועית חלקית, ופרסומים שונים.
לא הוגשו חוות דעת או תצהירים של מומחים בתחום וממילא התרשמתי כי חיריעה הינה רחבה בהרבה מזו שניתן לצפות כי תוצג במסגרת התביעה שבפני. (לעניין זה ראה לדוגמא עמוד 25 שורות 17-11 לפרוטוקול הדיון).

אין מקום כי בית המשפט יכריע בסוגיות עובדתיות היסטוריות, בוודאי כאלה שהן **כה רגישות**, על בסיס עמודים פרטניים, או ספר פרטני זה או אחר אליו ביקש מי מן הצדדים, להפנות את שימת הלב.
אין מקום כי "פאזל" עובדתי היסטורי, ייקבע על בסיס מידע חלקי, או הבעת דעתו של בעל דין זה או אחר, בין היתר מכוח הפניות לספר פרטני מסוים, ותוך התייחסות לפרסומים אחרים כאל "חיבור אנוילי". (לעניין זה ראה לדוגמא עמוד 16 שורות 33-13 לפרוטוקול הדיון).

נהיר כי עיסוק בתחום של סוגיות היסטוריות הנוגעות לשואה, מעורר עניין ציבורי רב מאוד. עם זאת, קביעה עובדתית ביחס לסוגיות השונות, במיוחד אלו נשוא ההליך שבפני, על בסיס עדותם של התובע והנתבע 1 בלבד, (גם אם נעשתה תוך הפנייה לספרות שונה), חינה בלתי סבירה **בעליל**.

זאת ועוד, בבואי לבחון את שאלת קיומה של הגנה מכוח הוראות סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע, אני נדרשת, בין היתר לאבחן בין פרסום <u>עובדות</u> לפרסום <u>דעות</u>, ובין שיקופה של מציאות אובייקטיבית לבין הליך מחשבתי סובייקטיבי. איני יכולה להתעלם מן האבחנה המתבקשת בין הסקת מסקנות - שכמוה כדעה, לבין הצגתן של עובדות בלבד.

האבחנה בגין תיאור עובדתי לבין הבעת דעה, יכול ותהא מלאכה עדינה. (בעניין זה ראה לדוגמא רע"א 2572/04 **רפאל פריג' נ' "כל הזמן"** (פורסם בנבו- 16.6.2008); ע"א 9406/96 **קאקיש נ' ביארס**, פ"ד נג(3) 352, 358 (1999); ע"א 259/89 **הוצאת מודיעין בע"מ נ' ספירו**, פ"ד מו(3) 48, 54 (1992); ע"א 831/86 **מאור נ' מיכאלי**, פ"ד מד(1) 762, 774 (1990)).

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

לאחר שנתתי דעתי לאמור במאמר ובתגובותיו של הנתבע 1, אני מוצאת כי יש לראות בחלק הארי של שני אלו (דהיינו המאמר ופרסומי הנתבע 1), כהבעת דעה או כפרסום שיש בו הסקת מסקנות אישיות של הכותב. (ראה בעניין זה לדוגמא סעיף 2 לכתב התביעה).

תיאורו של אירוע או הסקת מסקנות על בסיס מספר אירועים, תלויה במידה לא מבוטלת במתבונן או בקורא, כמו גם בבחירתו באשר להיקף הנתונים המוצגים, המשקל שניתן להם, דרך הצגתם כמו גם בחינת הנתונים אותם הוא מציג אל מול אלו שלא הוצגו.

בהתאם לפסיקתו של בית המשפט העליון, הגנת "אמת דיברתי", יכול ותעמוד לנתבע, גם במקום בו הפרסום הינו בגדר דעה, ובלבד שדעה זו הינה ביחס לעניינים עובדתיים הניתנים לאימות. בכל מקרה אחר, על הנתבע להוכיח כי עומדת לו הגנת הבעת הדעה בתום לב, דהיינו זו הנובעת מחוראות סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע.

במסגרת סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע נקבע כי ככל שנתבע יוכיח כי הפרסום נעשה על ידו בתום לב, ותחת אותם "מסלולים" או נסיבות הנקובות בסעיף, יהווה הדבר הגנה מפני תביעת לשון הרע. במסגרת סעיף 16 לחוק איסור לשון הרע, נקבעה חזקה בדבר תום ליבו של נתבע, ובלבד שפרסומו לא חרגו מתחום הסביר באותן נסיבות ולא נתקיימו החריגים האחרים הקבועים בסעיף.

במסגרת כתב ההגנה והתצהירים, ביקש הנתבע 1 להפנות את שימת הלב לסעיפים קטנים 3, 6, 10, - 11 שבסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, דהיינו כי:

הפרסום נעשה לשם הגנה על עניין אישי כשר של הנתבע או של מי מבני משפחתו בחיות אלו ניצולי שואה ו/או צאצאים של ניצולי שואה;

כי יש לראות את תגובותיו של הנתבע 1 למאמר כמוגנות מכוח חיותן ביקורת על יצירה ספרותית, לרבות על דרך של הבעת דעה על אופיו, עברו מעשיו או דעותיו של התובע;

כי יש לראות בפרסומי הנתבע 1 כדרך הכחשה או גינוי של לשון הרע אשר פורסמה קודם לכן על ידי התובע במסגרת מאמרו;

בכל הנוגע לביקורת אשר הובעה על ידי הנתבע 1 ביחס למאמרו של התובע לגופו, אני מוצאת כי זו חוסה זו תחת מטריית הגנת סעיף 15(6) לחוק איסור לשון הרע, והיא מהווה, בפועל, ביקורת על יצירה ספרותית, שהתובע פרסם ברבים, לרבות הבעת דעה ביחס אליה.

בחינתן העובדה כי הנתבע 1 רואה עצמו כצאצא של ניצול שואת, וכמי שנפגע עקב כך מתוכן מאמרו של התובע, ושעה בה יש לראות במאמרו של התובע ותגובותיו של הנתבע 1 ככאלה שיש בהם עניין ציבורי, מקבלת מסקנתי זו משנה תוקף.

בנוסף, לא מצאתי כי פרסומיו של הנתבע 1 ביחס למאמרו של התובע, חורגים ממתחם הסבירות בחינתן כלל הנתונים הצריכים לעניין.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

מכאן, כי ביחס לאותו חלק מפרסומיו של הנתבע 1 המתייחסים למאמר, חוסה זה תחת הגנת הוראות חוק איסור לשון הרע.

מאידך, באשר להתייחסותי לפרסומיו של הנתבע, ככל שאלו מתייחסים באופן אישי לתובע, התשובה מורכבת יותר.

כפי שצוין לעיל, על מנת שיוכל הנתבע 1 לחסות תחת מטריית הגנת תום הלב בפרסומיו, חיה מקום להיווכח כי אלו אינם חורגים מתחום הסביר באותן נסיבות שעה שהם מתייחסים לתובע, מעשיו ודעותיו כפי שאלו השתקפו ממאמרו.

לשיטת התובע, עצם השימוש במונחים מסוימים על ידי הנתבע 1, יש בם כדי להביא לשלילת חזקת תום הלב כמו גם הגנת הוראות סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע.
מאידך, הנתבע טען כי עמדה לו חובה חוקית ומוסרית לאותו פרסום, וכי פעל בתום לב, בתוך מתחם הגנות הוראות החוק.

לפיכך נדרשתי לשאלה האם יש לראות שימוש מונחים כגון: "פסאודו אינטלקטואל, נביא שקר, אדם אכול שנאה עצמית, שיוכו ל"כנופייה" של שקרנים זדוניים, פרופי סהרורי ומטורף וכיוצא באלו, כפרסומים שהינם בגדר הבעת דעה לגיטימית, בלפי דעותיו או מעשיו של התובע, כפי שעלו מתוך המאמר או עקב פרסומו, או לכל הפחות כי הם פרסומים שהינם בתחום הסביר בנסיבותיו של תיק זה.

בחינת סוגיה זו נעשתה תוך ניסיון לאתר מהו הרושם הכללי המתקבל, על ידי אדם סביר, שעה שהוא מעיין באותם פרסומים, לרבות העובדה כי לא מדובר בפרסום אחד, אלא במעין שיח בין מגיבים למאמר, הסגנון הכולל, ההתייחסות במסגרת הפרסום גם לפרסומים של צדדים שלישיים, נקודות ה"מגע" עם המאמר, היקף ההתייחסות למאמר עצמו אל מול ההתייחסות לתובע באופן אישי, וכיוצא באלו.

בנוסף, שאלת סבירותו של הפרסום, בנסיבותיו של התיק שבפני, מחייבת גם איתורה של נקודת האיזון בין שתי זכויות חוקתיות:
זו של חופש הביטוי מחד, וזאת של הזכות לשם טוב מאידך.
מהותית, במקרים רבים, זכויות אלו, אינן דרות זו לצד זו מבלי שהאחת תפגע באחרת.

מקום בו נדונה התנגשות לכאורית בין שתי זכויות חוקתיות (כבוד האדם וחופש הביטוי), על בית המשפט להוסיף ולבחון לא אך את אמרותיו/פרסומיו של הנתבע 1, אלא גם את אלו של התובע עצמו.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

אינני מוצאת כי יש מקום במקרה דנן להתעלם מן העובדה כי היה זה התובע עצמו אשר ביקש לעשות שימוש באותה זכות חוקתית של חופש הביטוי לצורך פרסומו של מאמר, כאשר נהיר וברור היה לו עצמו (כפי שעלה גם מתוך כתב התביעה ועדותו בפני), כי פרסום זה, יעורר פולמוס וביקורת רבה.

אדם הבוחר, במודע, לפרסם מאמר, כדוגמת זה אשר פורסם על ידי התובע, והכולל בחובו התייחסות לדרך התנהלותה של התנועה הציונית ומנהיגיה קודם ובמהלך מלחמת העולם השנייה, כמו גם התייחסות לשארית פליטת יהודי אירופה לאחר המלחמה, וכאשר אותו מאמר אינו מצוי, גם לשיטת התובע, בתחום הקונצנזוס והוא אינו עדין בתוכנו, אותו אדם - יכול וצריך לצאת מתוך הנחה כי פרסום זה יוביל בעקבותיו גם התבטאויות וביקורת של קוראים, לרבות ביחס לכותב, גם אם זו אינה נוחה לקריאה, ובלבד שהיא רלוונטית לנושא.

בעניין זה אציין כי התובע עצמו , אישר במסגרת חקירתו הנגדית כי הוא מודע לכך שמאמרו אינו בתחום "הקונצנזוס", שעה בה לשיטתו הציבור היהודי בישראל "עבר שטיפת מוח". (לעניין זה ראה עמוד 14 שורות 9-5 לפרוטוקול הדיון וכן ראה סעיף 12 לכתב התביעה).

דהיינו, בבואי לבחון את התבטאויותיו או פרסומיו של הנתבע 1, ב"מסננת" חופש הביטוי, איני יכולה להתעלם גם מאותו חופש ביטוי אשר ניתן לתובע להבעת עמדותיו, גם שעה בה עמדות אלו התייחסו לפצע היסטורי פתוח ומדמם, כדוגמת השואה, ושעה בה התובע עצמו הכיר בכך שמאמרו אינו בגדר "קריאה קלה" לאותו ציבור קוראים.

מצאתי קושי בדבקותו של התובע לזכותו לשם טוב, תוך התעלמות מסוגיית זכותו של האחר לחופש הביטוי, במיוחד מקום בו נתנה לו עצמו במה כה רחבה להבאת והבעת דעותיו שלו, על אף רגישותו של הנושא המדובר.

לעניין זה אין לכחד כי ההגנות הנקובות בסעיפים 15 ו-16 לחוק איסור לשון הרע משקפות עמדה של המחוקק על פיה ייתכנו מקרים בהם על אף שהביטוי הפוגעני עולה כדי הוצאת לשון הרע, אך אותו פרסום או התבטאות, משרתים אינטרס אחר, שיש לו חשיבות או מקום בנסיבות הפרטניות, יכול ויועדף אותו אינטרס על פני הפגיעה מכות הוצאת לשון הרע.

הפרסום, האינטרסים השונים, והכרעתו של בית המשפט, אינם נלמדים רק מכוח המילים הפוגעניות כשלעצמן, ובפני עצמן, אלא גם ובמיוחד ממכלול הנסיבות שסבבו את הפרסום, לרבות ההקשרים והנסיבות, המעניקות לאלו את חשיבותם, צבעם ומשקלם.

בעניינם של הצדדים שבפני, נהיר כי פרסומיו של הנתבע 1 הינם בגדר דעתו על התובע, וכי עסקינן בדעה שלילית. הן השימוש במילים והן דרך ההתייחסות לתגובות האחרות, מלמדות על כך.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

כמו כן, וכפי שציינתי לעיל, חלק מהביטויים בהם בחר הנתבע 1 לעשות שימוש, הם ביטויים לא קלים, וגם אם יש בהם כדי הבעת דעה על התובע, אין בכך כדי לגרוע מחובת בחינת סבירותם בנסיבות הפרטניות.

לאחר שנתתי דעתי לכלל פרסומיו של הנתבע 1, ובכלל הסוגיות שנמנו לעיל, אני מוצאת כי יש לראות בחלק מההתבטאויות, ככאלה התוסות תחת הוראות סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, וכי יש להעדיף ביחס לאלו את חופש הביטוי, על פני זכויותיו של התובע.

עם זאת, מצאתי כי השימוש החוזר בחלק מן הביטויים המייחסים לתובע זדון, כמו גם חשתייכות לעדת מטורפים, יש בו כדי חריגה מתחום הסביר בנסיבותיו של המאמר, כאשר לא היה באלו כדי לקדם או להגשים בפועל, דיון מהותי בין הצדדים, ולא נמצא אינטרס ממשי בהגנה עליהם חרף הפגיעה שהם נושאים עימם. בנוסף, מצאתי כי יש לייחס לשימוש החוזר במונחים, משמעות, בעת בחינת סבירות הפרסום.

כבר נאמר לא אחת כי חופש הביטוי, אינו חופש השיסוי, וממילא העדר הסכמה למאמר זה או אחר, גם אם היא יורדת לשורשו של עניין, צריך שתמצא ביטויה בדרך ובכלים המצויים במתחם הסבירות.
קריאת תגובותיו של הנתבע 1, מלמדת על חריגה מאותו מתחם סבירות, ביחס לאותו חלק בפרסום, במיוחד נוכח החזרה על הביטויים הקשים.

הוסיף הנתבע וטען כי ממילא יש לראות את הפרסום כמסירת ידיעה לעורך אמצעי התקשורת (במקרה דנן הנתבעים 2-3) על מנת שיבחן את שאלת פרסומה באמצעי התקשורת;
דין טענה זו של הנתבע 1 להידחות. הנתבע 1 לא מסר ידיעה לנתבעים 2-3, והחלטה האם לפרסם את דבריו, לא הייתה של הנתבעים 2-3. הנתבע 1 **בחר** לעשות שימוש בכלי תקשורת, אשר איפשר לו את אותו חופש בחירה, על מנת להביע דעתו בנושאים מסוימים.
גם העובדה כי הנתבעים 2-3, יכולים היו להורות על מחיקת הפרסום, אין משמעותה כי הבחירה הראשונה ויישומה כדי פרסום, לא היו ונותרו בידי הנתבע 1.

לבד מאותן הגנות אשר נבחנו לעיל, הוסיף הנתבע וטען כי התובע עצמו מצא להתייחס לתגובותיו של הנתבע 1 (המהוות את ה"פרסום" נשוא התביעה), וזאת תחת שימוש בשם "רקס", ועל דרך של שימוש במילים כגון: "טמבל", "שתוק" וכיוצא באלו. על בסיס אלו היה על בית המשפט, לדעת הנתבע 1, לראות בתובע כי שהינו בגדר: "הפוסל- במומו פוסל".
אקדים ואומר כי הנתבע 1 לא הוכיח כי "רקס" והתובע, חד הם. נטל ההוכחה בעניין זה מוטל על הנתבע 1. משלא הורם נטל זה, יש מקום לדחות את טענותיו של הנתבע 1 ביחס לאלו. זאת ועוד, גם

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

אילו היה הנתבע 1 מוכיח כי רקס והתובע, חד הם, לא היה בכך כדי לגרוע מן הצורך לבחון את שאלת היות פרסומיו, כאלו החורגים מתחום הוראות לשון הרע, תוך התבוננות כוללת.

<u>הנזק קיומו ושיעורו</u>

תנאי לפסיקת פיצוי בגין עוולת לשון הרע, הינה קיומו של נזק אך לא בקיומו של נזק ממון. השיקולים ששקלו בתי המשפט הינם רבים ומגוונים ואולם דומה כי ההכרעה בעניין זה נעשית בסופו של יום על דרך האומדן.

בבואי לפסוק את גובה הפיצוי לו זכאי התובע במקרה זה, התייחסתי רק לאותם פרסומים אשר נמצא על ידי כי אינם תוסים ותחת הגנות הוראות חוק איסור לשון הרע, ותוך שמניתי במניין שיקולי, נושאים רבים, לרבות: השפעת הפרסום על שמו הטוב של התובע אל מול הסובבים אותו; משך הפרסום; התייחסותו שלו לאותם ביטויים; מעשיו ופעולותיו של התובע כפי שבאו לידי ביטוי בדיון; תפוצת הפרסום; התנהלותם של הצדדים לאחר הפרסומים; הראיות שהוצגו לבית המשפט בדבר קיומו של נזק; תום ליבם של הצדדים; המקור או האירועים אשר הביאו לפרסום וכיוצא באלו.

במקרה הנדון התובע לא הוכיח כי בפועל נגרם לו נזק מוגדר עקב הפרסומים נשוא התביעה. לא הוכח ולא נטען כי נפגעה יכולתו של התובע לעבוד, או כי חבר/בן משפחה/מכר זה או אחר פנה אליו בנושא זה, תוך הבעת דעה או התייחסות כלשהי למאמר או לפרסומיו של הנתבע ביחס לאלו. עם זאת אני ערה לכך כי לעיתים, עצם הפגיעה בשמו הטוב של אדם יכול שיראו בה משום "נזק" בר פיצוי.

לא ניתן היה להתעלם מן העובדה כי המקור או הזרז לפרסומיו של הנתבע 1 היה מאמרו של התובע עצמו, וכי מאמר זה הוא חריג בתוכנו, ונוגע בסוגיות שהינן רגישות וכואבות לרבים. (בעניין זה ראה דבריו של התובע עצמו בעמוד 21 שורות 10-1, עמוד 14 שורות 9-5 לפרוטוקול הדיון)
כפי שציינתי לעיל, לצד חופש הביטוי של התובע, קיים גם זה של הנתבע 1.
בחינת אותה זכות, נעשית הן בשלב של קביעת גבולות חופש הביטוי אך גם בעת קביעת שיעורו של הפיצוי, בהינתן מעשיו או פרסומיו של הצד שכנגד.

גם בהתבטאויותיו של התובע עצמו, יכול ותימצא אינדיקציה לנזק ושיעורו. מחד, טען התובע כי הוא ראה פגיעה בהתבטאויותיו של הנתבע 1 כלפיו באופן אישי, וכן ראה בכך כדי "סגנון פרוע" של הכותבים.
מאידך, מצא אותו תובע להתייחס באופן אישי גם כן לכותבים או אנשי אקדמיה אחרים אשר לא הסכימו עם דעותיו תוך שהוא מציין לדוגמא כי אדם מסוים:- "מה שהוא כותב, הוא פשוט ירד מהפסים" (עמוד 17 שורות 4-1 לפרוטוקול הדיון), כי הוא מתבייש שניתן דוקטורט לאדם מסוים על

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

חיבור כל כך אווילי (עמוד 16 שורות 20-21 לפרוטוקול הדיון) ויכול והתייחס לנתבע 1 כאיש מוזר וחצוף (ראה עמוד 22 שורות 26-28 לפרוטוקול הדיון).

התבטאות מסוימת, אינה מצדיקה אחרת, אך היא מלמדת על דרך התבוננותו של התובע, לרבות ביחס לדרך תפיסתו את חומרת הביטויים בפרסומים, ומכאן גם לנזק שנגרם לו עצמו.

לאחר ששקלתי את כל השיקולים הצריכים לעניין , והצבתי אותם אלו מול אלו, מצאתי להעמיד את שעור הפיצוי על סך של 3,000 ₪.

<u>חבותם של הנתבעים 2-3</u>

אין חולק כי הנתבעים 2-3 נתנו הסכמתם לפרסום מאמרו של התובע, וכי פרסום זה הביא בעקבותיו לפרסומן של תגובות שונות, לרבות אלו של הנתבע 1, אותן ראה התובע כפוגעניות.

הנתבעים 2-3, לא היו ה-"מפרסמים" של איזה מן הפרסומים, אך לשיטת התובע, סירבו להסיר אותם, על אף פנייה מפורשת. מכאן התביעה ככל שהיא מתייחסת לנתבעים אלו.

לאחר שנתתי דעתי לכלל עדויות וטענות הצדדים, באתי לכלל מסקנה כי דין התביעה כנגד הנתבעים 2-3 להידחות (זאת מן הטעמים המצטברים הבאים:

ההלכה הנוהגת היום כי מקום בו מדובר בפרסום באתר אינטרנט, על ידי צדדים שלישיים, אין לחייב את בעלי האתר בפיצוי בגין תיות הפרסום משום "פרסום מפר", מקום בו עם היוודע לו דבר הפרסום והצגת הדרישה להסרה, הוא פעל להסרתו.

התנהלות זו הוגדרה על ידי בתי המשפט כ: "נוהל הודעה והסרה". (ראה בעניין זה ע"א 5977/07 **האוניברסיטה העברית בירושלים נ' בית שוקן להוצאת ספרים בע"מ ואח'** פורסם בנבו -20.6.11), ת.א.(ת"א) 1559/05 **חמדה נ' נטויזין** (פורסם בנבו 23.7.09), ת.א.(מרכז-לוד) **א.ל.י.ס אגודה להגנת זכויות סינמטוגרפיות (1993) בע"מ נ' רוטר נט בע"מ** (פורסם בנבו- 8.8.11)).

נוכח פסיקה זו של בתי המשפט, המועד להתגבשות העילה כלפי בעל האתר או מנהלו, הינה בעת וכנגד מתן ההודעה בדבר הפרסום המפר, והסירוב להסרה.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

בתיק זה הוכח בפני כי התובע אכן פנה לנתבע 2 ודרש הסרת התגובות למאמר באתר הנתבעת 3.
עם זאת, עלה מתומר הראיות כי הנתבעים לא סירבו להסיר את הפרסומים , אלא הודיעו לתובע כי הסרת הפרסומים תעשה כנגד הסכמתו לחסרת מאמרו במקביל, **אלא שהתובע סירב לכך.**
(לעניין זה ראה גם עדותו של התובע עמוד 22 שורות 1-11 לפרוטוקול).

תביעתו של התובע היא תביעה נזיקית מכוח הוראות חוק איסור לשון הרע כמו גם פקודת הנזיקין (נוסח חדש). ככזו, היא מחייבת גם אותו לפעול לצורך **הקטנת הנזק.**

מקום בו ניתנה לתובע האפשרות למנוע את הנזק (ככל שהוא מתייחס לתבות הנתבעים 2-3), והוא בחר שלא לעשות כן, יש לראותו כמי שלא עמד בחובתו להקטנת הנזק , במקרה זה, כדי הנזק בכללותו.
התובע סבר כי קיימת חשיבות של ממש בפרסום מאמרו, ואף ראה בכך לדבריו "שליחות קדושה". ואולם, חייב כי לבחירה זו של התובע תהיינה משמעות והשלכות, ואין התובע יכול בעניין זה לאחוז בחבל, משני קצותיו.

אציין כי אני ערה לעובדה על פיה הנתבעים 2-3 אשר אישרו לתובע לפרסם את המאמר, יכולים היו, באותה מידה, גם לקבל החלטה להסיר את המאמר ואת התגובות לו, אף ללא הסכמת התובע.
עובדתית, לאחר ישיבת קדם המשפט, נעשה הדבר.

עם זאת, סבירותה של התנהלות מסוימת לצורך חיוב בפיצוי בגין נזק, או בחינה האם החלטה מסוימת חורגת מאותו מתחם של סבירות, אינן נבחנות על בסיס ההחלטה ה"מיטבית", או אפילו זו אשר יכול ובית המשפט היה מקבל באותו מקרה, אלא תוך בחינת השאלה האם חרגה אותה החלטה מגבולות הסבירות וזאת תוך מתן הדעת למנעד של החלטות סבירות רלוונטיות באותו מקרה.

במקרה הפרטני שבפני, ותוך מתן הדעת לכלל הנתונים הנוגעים לדבר, ההחלטה על פיה הותיר מנהל הנתבעת 3 את שיקול הדעת בדבר הסרת התגובות למאמר –לנפגע עצמו, וזאת בכפוף להסרה כוללת של המאמר והתגובות, נמצאת בתוך אותו מתחם של סבירות, וככזו שאינה אינה חורגת ממנו.
בהינתן כל אלה, דין תביעתו של התובע ככל שהיא מתייחסת לנתבעים 2-3 להידחות.

בית משפט השלום בראשון לציון

תא"מ 29454-01-12 שדה נ' גלברד ואח'

תיק חיצוני:

<u>סוף דבר</u>

הנתבע 1 ישלם לתובע סך של 3,000 ₪. סכום זה יישא הפרשי הצמדה וריבית מיום הגשת התביעה ועד התשלום בפועל.

במערך היחסים שבין התובע לנתבע 1, ובהינתן הסכום הפסוק, לא מצאתי לעשות צו להוצאות.

התביעה כנגד הנתבעים 3-2 נדחית.

התובע יישא בהוצאות הנתבעים 3-2, בהיקף של 5,000 ₪. סכום זה יישא הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד התשלום בפועל.

<u>המזכירות תמציא את העתק פסק הדין לצדדים.</u>

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 45 יום.

ניתן היום, ד' תשרי תשע"ה, 28 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.

הלית סילש, שופטת